

پژوهشکده شورای نگهبان

اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

- لایحه تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور
- طرح یک فوریتی افزایش نرخ باروری و پیشگیری از کاهش رشد جمعیت
- طرح امکان‌سنجی انتقال پایتخت سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران

کد گزارش: ۹۳۰۵۰۲۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۰۵/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع:

اظهارنظر مجمع مشورتی حقوقی در خصوص

- لایحه تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور
- طرح یک فوریتی افزایش نرخ باروری و پیشگیری از کاهش رشد جمعیت
- طرح امکان‌سنجی انتقال پایتخت سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۳۰۵۰۲۱

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۳/۰۵/۲۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور (اعاده شده)

مقدمه

«لایحه تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور» که در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۶ اعلام وصول شده بود، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۳/۱/۱۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال گردید. شورای نگهبان در چهار بند مصوبه مجلس را واجد ایراد دانست و در یک بند نیز نسبت به مصوبه مزبور تذکر وارد نمود و لایحه مذکور جهت رفع این ایرادات به مجلس شورای اسلامی اعاده گردید. مجلس شورای اسلامی نیز لایحه فوق‌الذکر را در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۳/۳/۴ مورد اصلاح قرار داد. لیکن شورای نگهبان مجدداً «اشکال قسمت اخیر بند (۲) ایراد قبلی این شورا را درخصوص ابهام تبصره ماده (۵) کماکان به قوت خود باقی» دانست و آن را جهت رفع ابهام به مجلس ارجاع داد. حال مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام موردنظر شورای نگهبان، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ اقدام به اصلاح تبصره ماده (۵) نموده است.

تبیین و بررسی

تبصره ماده (۵) مصوبه مورد ایراد مقرر می‌داشت: «اسکان و اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی بیگانه که اقامت آنان در حریم امنیتی، ناقض امنیت اماکن و

تأسیسات طبقه‌بندی شده نباشد با رعایت الزامات آیین‌نامه اجرایی این قانون بلامانع است». شورای نگهبان در قسمت اخیر بند (۲) ایرادات مندرج در نظریه پیشین خود درخصوص «لایحه تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور»^(۱) اعلام نمود منظور از عبارت «با رعایت الزامات» در تبصره این ماده را روشن نیست و اظهارنظر در این مورد را منوط به رفع ابهام نمود. لکن مجلس در مصوبه اصلاحی خود تغییری در تبصره ماده (۵) مصوبه ایجاد نمود و به همین دلیل شورای نگهبان در نظریه اخیر^(۲) خود، «اشکال قسمت اخیر بند (۲) ایراد قبلی این شورا را درخصوص ابهام تبصره ماده (۵) کماکان به قوت خود باقی» دانست. حال مجلس جهت رفع ابهام موردنظر شورای نگهبان، کلمه «قانونی» را جایگزین عبارت «آیین‌نامه اجرایی این قانون» نموده است. به نظر می‌رسد جهت ابهام موردنظر شورای نگهبان، مغایرت با اصول ۲۲، ۲۸، ۳۳ و ۸۵ قانون اساسی بوده است؛ چراکه تبصره ماده (۵) مصوبه، تعیین محدودیت‌ها و الزاماتی را که می‌بایست بر اساس اصول مذکور به موجب قانون مشخص می‌گردید، به آیین‌نامه اجرایی قانون تفویض نموده بود. لذا به نظر می‌رسد با اصلاح صورت گرفته ابهام موردنظر شورای نگهبان رفع شده است و مغایرتی با قانون اساسی ندارد.

۱. نظریه شماره ۹۳/۱۰۲/۳۰۳ مورخ ۹۳/۲/۲. ۱۳۹۳.

۲. نظریه شماره ۹۳/۱۰۲/۱۲۱۶ مورخ ۹۳/۳/۲۸. ۱۳۹۳.

طرح یک فوریتی افزایش نرخ باروری و پیشگیری از کاهش رشد جمعیت

مقدمه

«طرح یک فوریتی افزایش نرخ باروری و پیشگیری از کاهش رشد جمعیت» که در تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ ابتدائاً با قید دو فوریت به صحن علنی مجلس ارسال شده بود اعلام وصول و نهایتاً یک فوریت آن به تصویب رسید و جهت بررسی به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال شد. این طرح در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ مجلس با اصلاحاتی به تصویب رسید و در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت انطباق با قانون اساسی و موازین شرع به شورای نگهبان ارسال شد.

تبیین موضوع

ماده ۱- مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی

در این ماده کلیه اعمال جراحی که به منظور پیشگیری دائمی از بارداری انجام می‌شود به استثنای موارد مرتبط با تهدید سلامت ممنوع اعلام شده است؛ و عدم رعایت این حکم توسط شاغلین حِرَف پزشکی تخلف به شمار آمده و متخلفین مستحق مجازات‌های مندرج در تبصره «۱» ماده (۲۸) قانون سازمان

نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳-^(۱) دانسته شده‌اند. به‌موجب تبصره این ماده نیز اینگونه مقرر شده است که «موارد تهدید سلامت را وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌کند.»

مسئله‌ای که در خصوص این ماده و تبصره ذیل آن وجود دارد این است که آنچه از ممنوعیت مقرر در این ماده مستثنی شده است «موارد مرتبط با

۱. ماده ۲۸- سازمان نظام پزشکی به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته در مرکز دارای هیأت‌های عالی انتظامی پزشکی و در مراکز استانها دارای هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر و در شهرستانها دارای هیأت‌های بدوی انتظامی پزشکی خواهد بود که مطابق مواد بعدی این قانون تشکیل می‌گردند.

تبصره ۱- عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات صنفی و حرفه‌ای و شغلی و سهل‌انگاری در انجام وظایف قانونی به وسیله شاغلین حرف پزشکی و وابسته به پزشکی تخلف محسوب و متخلفین با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن حسب مورد به مجازات‌های زیر محکوم می‌گردند:

الف- تذکر یا توبیخ شفاهی در حضور هیأت مدیره نظام پزشکی محل.

ب- اخطار یا توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی محل.

ج- توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی و نشریه نظام پزشکی محل یا الصاق رأی در تابلو اعلانات نظام پزشکی محل.

د- محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در محل ارتكاب تخلف.

ه- محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یک سال در تمام کشور.

و- محرومیت از اشتغال به حرفه‌های پزشکی از بیش از یک سال تا پنج سال در تمام کشور.

ز- محرومیت دائم از اشتغال به حرفه‌های پزشکی و وابسته در تمام کشور.

تبصره ۲- آئین‌نامه‌های ذی‌ربط در این باره به قوت خود باقی است و اجرا خواهد شد و در صورت نیاز به هرگونه تغییر با تصویب شورای عالی نظام پزشکی قابل تغییر و اجرا می‌باشد.

تهدید سلامت» است و تبصره این ماده تعیین «موارد تهدید سلامت» را بدون هیچگونه ضابطه و معیاری در صلاحیت وزارت بهداشت قرار داده است و این در حالی است که مقوله «سلامت» می‌تواند واجد ابعاد گوناگون و متفاوتی از سلامت جانی و بدنی گرفته تا سلامت اقتصادی و اجتماعی را شامل شود و با توجه به اینکه قید مزبور در مقام ایجاد استثنایی بر یک اصل قانونی می‌باشد باید ضوابط و معیارهای آن توسط قانونگذار تعیین شود و اعطاء بدون قید و شرط آن به غیرقانونگذار مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانونگذاری می‌باشد.

ماده ۲-

تذکر: با توجه به اینکه ماده (۳۵) قانون مطبوعات^(۱) در جریان اصلاحات این

۱. ماده (۳۵) و تبصره آن به شرح زیر به قانون الحاق می‌گردد:

ماده ۳۵- تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد متخلف به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می‌شود:

الف - جزای نقدی از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.
ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و حداکثر تا یک سال در مورد سایر نشریات.

تبصره - دادگاه می‌تواند در جرائم مطبوعاتی مجازات حبس و شلاق را به یکی از مجازاتهای ذیل تبدیل نماید:

الف - جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.
ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و تا یک سال در مورد سایر نشریات.
ج - محرومیت از مسئولیتهای مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال.

قانون و در تاریخ ۱۳۷۹/۱/۳۰ تصویب و به متن قانون مورد اشاره الحاق شده است، لازم است تا عبارت «در ماده (۳۵) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲» اصلاح شود.

ماده ۳- مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی

به موجب ذیل این ماده تعیین مصادیق موارد آموزشی و ضروری در راستای حفظ سلامت والدین و کودک به عنوان استثنایی بر احکام این قانون و همچنین تعیین مصادیق تهدید سلامت بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نهاده شده است.

در این رابطه نیز همانگونه که در خصوص ماده (۱) این مصوبه بیان گردید، با توجه به اینکه «حفظ سلامت» و «تهدید سلامت» مفاهیم عامی هستند که جهت مشخص شدن مصادیق آنها نیازمند ضابطه هستیم، لذا تفویض تعیین «مصادیق این ماده و تبصره ماده (۱)» به دلیل اینکه استثنایی بر احکام قانون محسوب می‌شوند، بدون قید و ضابطه به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

ماده ۴- ابهام

به موجب این ماده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف شده «برنامه سلامت باروری و فرزندآوری» را در راستای بند «۴» سیاستهای کلی

جمعیت^(۱) استمرار و بهبود بخشد.

مسئله حائز اهمیتی که در این خصوص وجود دارد این است که حسب اطلاعات آخذ شده، برنامه هایی با عناوین مشابه مانند برنامه باروری سالم و ... هم اکنون وجود دارند که از جهت محتوا و سازوکارهای پیش بینی شده مغایر سیاستهای کلی جمعیت می باشند و لذا مشخص نیست آیا مقصود از برنامه سلامت باروری و فرزندآوری این نوع برنامه‌هاست یا خیر و چگونه در راستای سیاست‌های مذکور استمرار و بهبود خواهد یافت. لذا بند مزبور از این جهت واجد ابهام می باشد.

ماده ۵-

این ماده تلاش داشته است تا ضمن اصلاح برخی از محدودیت‌های موجود در مسیر افزایش تعداد فرزندان، اقدام به نسخ قوانینی نماید که به منظور محدود کردن و تنظیم (کاهش) جمعیت وضع شده بودند. از این روی در این ماده قانونگذار اینگونه مقرر داشته است که:

۱- عبارت «حداکثر تا سه فرزند» در بند «۲» و تبصره «۳» ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ با اصلاحات و

۱. بند ۴ سیاست‌های کلی جمعیت: تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی- ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری.

الحاقتا بعدی آن حذف می‌شود.

به موجب ماده مورد اشاره اینگونه بیان شده است که: «کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد مستخدمین مشمول قانون استخدام کشوری و این قانون به شرح زیر قابل پرداخت است» و در بند «۲» این ماده به ازای هر فرزند (حداکثر تا سه فرزند) برای هر یک از مستخدمین مرد شاغل و بازنشسته و وظیفه و مستمری‌بگیر، ماهیانه معادل چهارده درصد (۱۴٪) حداقل حقوق مبنای جدول موضوع ماده (۱) را به عنوان کمک هزینه اولاد در نظر گرفته بود. همچنین تبصره «۳» اصلاحی این ماده کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد برای بازنشستگان کشوری و لشکری که دارای شصت سال سن و بیشتر باشند و مستخدمین از کارافتاده را به ازای هر فرزند (حداکثر تا سه فرزند) معادل صددرصد (۱۰۰٪) حداقل حقوق مبنای جدول این قانون دانسته است.

روشن است که با حذف عبارت «حداکثر تا سه فرزند» از این موارد دیگر محدودیتی از نظر تعداد نسبت به فرزندان کارمندان وجود ندارد و این به معنای لزوم پرداخت کمک هزینه عائله‌مندی برای فرزندان مازاد بر سه فرزند به مستخدمین و بازنشستگان می‌باشد.

۲- عبارت «حداکثر سه فرزند» در بند (۴) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ حذف می‌شود.

در این بند مقرر شده بود که: «کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد به کارمندان مرد شاغل و بازنشسته و وظیفه‌بگیر مشمول این قانون که دارای همسر می‌باشند

معادل (۸۰۰) امتیاز و برای هر فرزند معادل (۲۰۰) امتیاز و حداکثر سه فرزند. «... بنابراین با حذف قید «حداکثر سه فرزند» از این بند در واقع بابت فرزندان سوم به بعد نیز کمک هزینه عائله‌مندی پرداخت می‌شود.

۳- قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب ۱۳۷۲/۲/۲۶ و قانون اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب ۱۳۸۸/۲/۲۲ و تبصره ماده (۷) قانون تأمین خدمات درمانی و مستخدمین دولت مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۷^(۱) نسخ می‌گردد.

آنچه از نسخ قوانین فوق بدست می‌آید رفع قوانینی است که ارائه پوشش‌های بیمه‌ای و خدماتی به فرزندان سوم به بعد را کاهش می‌داده، و این بدین معناست که با تصویب این قوانین دیگر محدودیت قانونی برای ارائه خدمات به این فرزندان وجود ندارد.

تذکر مهمی که در خصوص اصلاحات و نسخ‌های صورت گرفته در این ماده وجود دارد این است که، «قانون اصلاح قوانین تنظیم جمعیت و خانواده» در تاریخ ۱۳۹۲/۳/۲۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و مورد تأیید شورای نگهبان نیز قرار گرفت. به موجب ماده واحده این قانون اینگونه مقرر شده است که: «از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون کلیه محدودیت‌های مقرر

۱. تبصره- حق تأمین درمان فرزندان مازاد بر سه فرزند که پس از (۹) نه ماه از تاریخ تصویب این قانون متولد شوند کلاً به عهده استفاده‌کننده خواهد بود و دولت سهمی از این بابت پرداخت نخواهد کرد.

در قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب ۱۳۷۲/۲/۲۶ و اصلاحات آن و سایر قوانین که براساس تعداد فرزند برای والدین شاغل یا فرزندان آنان ایجاد شده است، لغو می‌شود.»

مفاد این ماده واحده را می‌توان در حقیقت مشابه حکم ماده (۵) مصوبه مورد بررسی دانست و اینگونه نتیجه گرفت که بنابر ماده واحده مذکور در حال حاضر همه محدودیت‌های قانونی که در قوانین نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون تنظیم خانواده و جمعیت، قانون اصلاح قانون تنظیم خانواده و جمعیت و نیز قانون تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت وجود داشته است نسخ شده محسوب می‌شوند و حکم ماده (۵) تنها تأکید و تصریحی بر نسخ ضمنی صورت گرفته است. لذا با توجه به اینکه شورای نگهبان در نظرات پیشین خود (نظرات شماره ۹۱/۳۰/۴۹۶۴۵ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۶ و ۹۲/۳۰/۵۱۰۴۱ مورخ ۹۲/۳/۲۹) نسخ این موارد را مغایر با قانون اساسی ندانسته است و ماده (۵) نیز حکم جدیدی را ایجاد نکرده است فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

طرح امکان‌سنجی انتقال پایتخت سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران

مقدمه

«طرح امکان‌سنجی انتقال پایتخت سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران» که با عنوان «طرح انتقال پایتخت» به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲ اعلام وصول و جهت بررسی به کمیسیون‌های تخصصی مجلس ارجاع شد. این طرح نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۲۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد.

پیش از بررسی این مصوبه قابل ذکر است که، شورای نگهبان در اظهار نظر خود پیرامون «طرح تسری آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات بعدی به شهرداریهای شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت، کلانشهرها و مراکز استانها» مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ بکارگیری کلمه «پایتخت» در موارد متعدده این مصوبه را مورد تذکر قرار داده است.

تبیین و بررسی

در مقدمه توجیهی این طرح، با عطف به مشکلات و چالش‌های محتوایی و زیرساختی عمیق کلان‌شهر تهران به‌عنوان مرکز اصلی سیاسی، اقتصادی و جمعیتی کشور، تفرق و واگذاری نقش سیاسی - اداری به مراکز جداگانه جدید

و در واقع انتقال پایتخت سیاسی - اداری، راهبرد و راه‌کاری در مواجهه با این امر دانسته شده است.

در بررسی این طرح از منظر قانون اساسی، توجه به دو مورد اهمیت بیشتری دارد. مورد اول، بحث بار مالی این طرح و مورد دوم جایگاه تصمیمات شورای پیش‌بینی‌شده در این طرح و به تبع آن ترکیب این شورا می‌باشد.

ماده (۱) - مغایرت با اصل ۷۵

به موجب ماده (۱) این طرح، «شورای ساماندهی پایتخت» برای انجام اقداماتی چند که عمدتاً مطالعاتی و تحقیقاتی می‌باشند، تشکیل می‌شود. واضح است که انجام این مطالعات و تحقیقات بار مالی خواهد داشت و تهیه‌کنندگان این طرح هم به این امر واقف بوده‌اند و بر همین اساس در ماده (۱) طرح، سه محل را برای تأمین بار مالی آن در نظر گرفته‌اند که عبارتند از: «ظرفیت‌ها و امکانات موجود در قوه مجریه»، «اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی وزارت راه و شهرسازی» و «عنداللزوم کمک‌های شهرداری تهران». حال آنکه هیچ‌کدام از این موارد نمی‌توانند تأمین‌کننده بار مالی این طرح باشند. توضیح آنکه به‌طور کلی اولاً همه این موارد امور کلی هستند و به‌طور مشخص محلی را برای تأمین بار مالی این طرح ارائه نمی‌کنند و ثانیاً آنکه با توجه به بند (۱) نظریه تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان درخصوص

اصل (۷۵) قانون اساسی،^(۱) به نظر می‌رسد اشاره کلی و مطلق به «ظرفیت‌ها و امکانات موجود در قوه مجریه» یا «اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی وزارت راه و شهرسازی» و یا «عنداللزوم کمک‌های شهرداری تهران» بدون تعیین محل و تأمین منبع، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل ۷۵ قانون اساسی محسوب نمی‌گردد. به علاوه به طور خاص اولاً در مورد «ظرفیت‌ها و امکانات موجود در قوه مجریه» باید گفت که سابقاً مصارف مشخصی برای آن‌ها در نظر گرفته شده است (که غالباً برای همان مصارف کنونی هم کفاف نمی‌دهد و دولت را با کسری بودجه مواجه می‌نماید) لذا نمی‌توان برای منابع موجود مصارف جدیدی تعیین نمود. ثانیاً در مورد «اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی وزارت راه و شهرسازی» باید گفت که به چنین عنوانی مشخصاً ردیف مخصوصی در «قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور» اختصاص نیافته است و اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی که در «قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور» برای وزارت راه و شهرسازی در نظر گرفته شده است به چند مورد خاص محدود می‌شود که عبارتند از: «تکمیل مطالعات تفصیلی طرح‌های حمل و نقل» مذکور

۱. درج عبارت «از محل صرفه‌جویی»، به نحو مطلق و برای مدت نامحدود و بدون تعیین محل و همچنین درج عبارت «پیش‌بینی در بودجه سنواتی»، بدون تأمین منبع و نیز درج عبارت‌های «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه»، اگر مستلزم بار مالی جدید بوده، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل (۷۵) قانون اساسی محسوب نمی‌گردد.

در ردیف ۴۰۷۰۲۸۰۶، «مطالعات شناسایی و امکان‌سنجی پروژه‌های حمل‌ونقل»
مذکور در ردیف ۴۰۷۰۵۰۰۶، «تهیه طرح‌های کالبدی و ناحیه‌ای و ویژه» مذکور
در ردیف ۴۰۹۰۷۲۴۵، «مطالعه مناسب‌سازی فضاهاى شهری - معلولین جسمی
و حرکتی» مذکور در ردیف ۴۰۹۰۷۲۴۷ و «مطالعه و تدوین ضوابط شهرسازی
و معماری اسلامی - ایرانی» مذکور در ردیف ۴۰۹۴۱۰۰۶. بنابراین اگر بتوان
مجموعه این موارد را به‌عنوان «اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی وزارت راه و
شهرسازی» قلمداد نمود، سابقاً برای این اعتبارات مصارف مشخصی در نظر
گرفته شده است که هیچ‌کدام با «امکان‌سنجی انتقال پایتخت سیاسی و اداری
کشور و ساماندهی و تمرکززدایی از تهران» و موارد مذکور در بندهای ماده (۱)
این طرح هم‌خوانی ندارد. ثالثاً در مورد منبع تأمین اعتبار دیگر مذکور در این
مصوبه یعنی «عنداللزوم کمک‌های شهرداری تهران» باید گفت که ارائه «کمک»
از سوی شهرداری تهران نیازمند تأمین هزینه است؛ چراکه مستلزم در نظر گرفتن
منابع جدید توسط شهرداری برای این امر می‌باشد.

نهایتاً و بنا بر جمیع جهات فوق، هیچ‌کدام از سه محل در نظر گرفته شده
برای تأمین بار مالی این طرح، یعنی «ظرفیت‌ها و امکانات موجود در قوه
مجریه»، «اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی وزارت راه و شهرسازی» و
«عنداللزوم کمک‌های شهرداری تهران»، تأمین‌کننده بار مالی آن نمی‌باشند و
لذا ماده (۱) این طرح مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است.

ماده (۲) - ابهام مغایرت با اصول ۶۰ و ۱۳۸

این ماده به بیان ترکیب اعضای «شورای ساماندهی پایتخت» پرداخته است. مسئله حائز اهمیتی که در این خصوص وجود دارد آن است که علی‌رغم اینکه موارد مذکور در بندهای ماده (۱) این طرح که صلاحیت‌های این شورا را مشخص می‌کند، عمدتاً مطالعاتی و تحقیقاتی می‌باشند و به‌خودی خود جنبه تصمیم‌گیری ندارند، لکن با توجه به عبارت ذیل ماده (۳) این طرح که شورا را موظف می‌نماید «نتایج تحقیقات و مطالعات خود را جهت اجرای موارد مذکور در ماده (۱) ... به دولت ارائه کند»، این امر به ذهن متبادر می‌شود که این شورا تصمیماتی اتخاذ می‌نماید که برای دولت الزام‌آور است که در این صورت عضویت اعضای غیر وزیر با داشتن حق‌رأی (معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست، رئیس شورای اسلامی شهر تهران، شهردار تهران و رئیس ستاد کل نیروهای مسلح) در «شورای ساماندهی پایتخت» موضوع ماده (۲) این طرح مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی خواهد بود. لذا ترکیب شورا در ماده (۲) این طرح به دلیل اینکه ماده (۳) از جهت الزام‌آور بودن یا نبودن تصمیمات «شورای ساماندهی پایتخت» برای دولت داری ابهام است، در بندهای «۲»، «۷»، «۸»، «۹»، «۱۰» و «۱۱» واجد ابهام مغایرت با اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

ماده (۳) - ابهام

این ماده با توجه به عبارت «جهت اجرای موارد مذکور در ماده (۱)» از

جهت الزام آور بودن یا نبودن تصمیمات «شورای ساماندهی پایتخت» برای

دولت، واجد ابهام است و چنانچه منظور از آن لازم الاجرا بودن تصمیمات این

شورا برای دولت باشد، شورای مذکور با توجه به عضویت اعضای غیر وزیر با داشتن حق رأی در آن، مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی خواهد بود.

لازم به ذکر است که ماده (۴) این مصوبه تهیه و تصویب آئین نامه اجرایی را

پیش بینی نموده است و این امر با توجه به اینکه صرف ارائه پیشنهاد نمی تواند

مستلزم ضابطه اجرایی خاصی باشد، می تواند مفید لزوم اجرای تصمیمات این

شورا برای دولت باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
رایینا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه‌ای جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir